

УДК 944

Синишин Ю. – ст. гр. СП-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЕГИПЕТСЬКИЙ КАЛЕНДАР

Науковий керівник: д.і.н., доцент Криськов А.А.

Synyshyn Yu.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

EGYPTIC CALENDAR

Supervisor: Doctor of Science, Assoc. Prof. Kryskov A.A.

Ключові слова: календар, літочислення.

Key words: calendar, chronology.

Прообразом багатьох сонячних календарів сучасної Європи можна вважати єгипетський календар, створений за деякими даними в IV тисячолітті до н. е. Початком року цього календаря вважався день, коли найяскравіша зірка неба - Сіріус вперше після більш ніж двомісячного періоду (приблизно 70 діб) невидимості з'являється на горизонті перед сходом Сонця. Єгипетські астрономи помітили також, що початок розливу Нілу майже збігається з моментом появи Сіріуса, а, в свою чергу, обидва ці явища збігаються з періодом літнього сонцестояння. Якщо врахувати, що майже все населення Єгипту було зосереджено в долині Нілу, а від розливу цієї «священної» річки в значній мірі залежала господарська діяльність країни, то сонячний календар отримав тут особливе життєве значення. Древньоєгипетські астрономи і державні діячі за початок року прийняли перший день першого місяця сезону повені, а тривалість року визначили в 365 діб. Єгипетський календарний рік ділився на 12 тридцятиденних місяців. Перший місяць єгипетського календарного року називався тот, а наступні: фаофі, атіс, хойяк, тібі, мехір, фаменот, фармуті, пахон, пайні, епіфі, месорі. Потім йшли п'ять додаткових діб. Такий порівняно стрункий рахунок часу в значній мірі усував недоліки існуючого в той час місячного календаря. Але в давньоєгипетському календарі щорічно відбувалася помилка. Дійсна тривалість року, або проміжок часу між двома послідовними проходженнями центру Сонця через точку весняного рівнодення, дорівнює 365,2422 сонячних діб, або 365 діб 5 год 46 с. В результаті зазначеної невідповідності початок єгипетського календарного року щорічно відступав від початку тропічного року приблизно на чверть доби, а в чотири роки - на одну добу. Пізніше єгипетський календар з цієї причини став називатися «блукаючим». Ним користувалися в Єгипті протягом багатьох століть. Неодноразово робилися спроби його виправити. Однак календарна реформа була здійснена в Єгипті набагато пізніше. Вона пов'язана з ім'ям Гая Юлія Цезаря, який детально вивчив єгипетський календар, і створив так званий «Юліанський календар», який на довгі століття став загальноновизнаним у Європі, а потім - і у всьому світі.